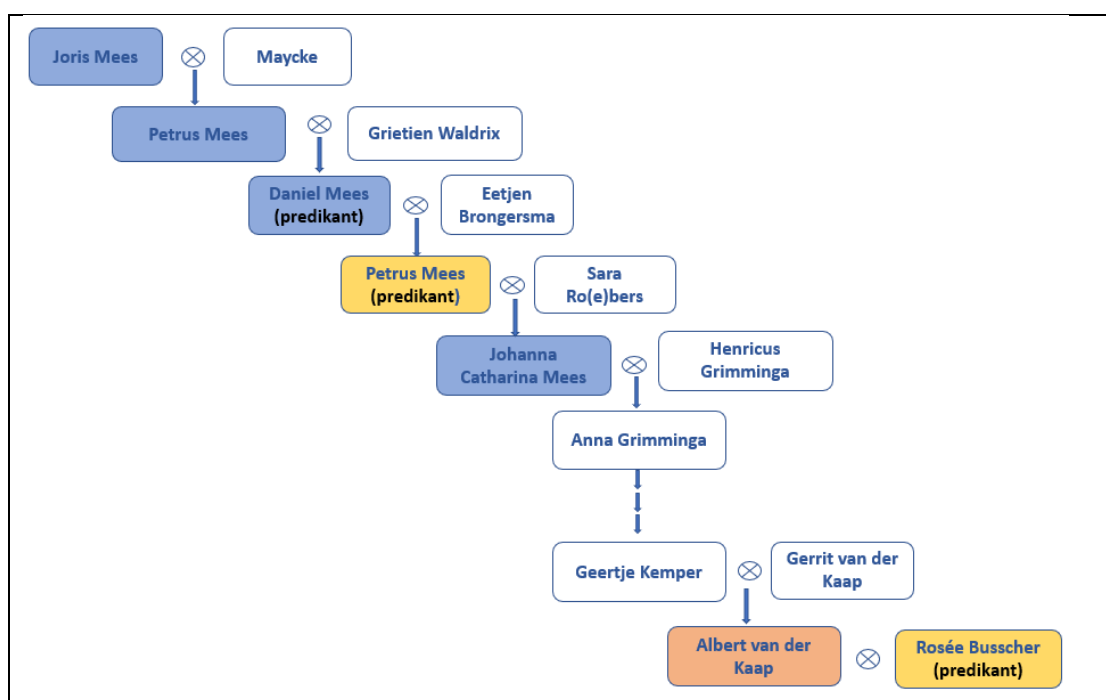

Mees

Albert van der Kaap

Al enige tijd probeer ik een beeld te krijgen van de sociaal-economische omgeving van een bepaald deel van mijn Groningse voorouders, met name van hen die leefden in de zestiende en zeventiende eeuw. In een aantal artikelen doe ik verslag van mijn zoektocht. Een van de zaken die opvallen is het grote aantal predikanten; zij zijn in de schema's geelgekleurd. In onderstaand kader geef ik aan wat mijn relatie met de familie Mees is. Eetjen Brongersma en Daniel Mees waren twee van mijn 2048 stamovergrootouders.

In dit artikel volgen we een aantal generaties Mees.

De godsdienstige situatie in Groningen in de zestiende en zeventiende eeuw

Op papier bleef het katholicisme de hele zestiende eeuw de overheersende godsdienst in het Groningse land. Tot 1594 om heel precies te zijn. Maar kijken we naar de godsdienstige overtuiging van heel veel, zo niet de meeste, mensen, dan was de situatie veel diffuser. 'Al decennialang', zegt Harry Pertont¹, 'heerste in Stad en Lande een vrij open, ondogmatisch, pluriform en vreedzaam katholicisme, dat gemakkelijk protestantse elementen in zich opnam en wars was van kettervervolging. Vanuit Emden kwam er veel reformatorische lectuur op de Groninger markt, die zelfs door priesters op kansels werd besproken. Vooral bij de geletterde bovenlaag sloeg zulk gedachtegoed aan, wat onder meer blijkt uit de afname van het aantal vrome schenkingen, bedevaarten en intredingen in kloosters.' Wiebe Jannes Formsma (1903-1999) vat de situatie als volgt samen: 'Er was sprake van een vrijzinnig, gematigd katholicisme met meer of mindere tendensen naar de hervorming, onder invloed van mensen als Wessel Gansfort en Reinier Veldman

¹ <https://www.groningerarchieven.nl/actueel/blog/220-johan-van-ewsum-1>

(*beter bekend als Regnerus Praedinius*).² Hoewel het aantal mensen dat sympathiseerde met de Reformatie groeide bleven de meesten van hen, volgens Formsma, in de kerk. Soms gingen pastoors naar de nieuwe leer preken, maar zonder uit te treden.

In dit beeld past het ook dat de Beeldenstorm, die in bepaalde delen van de Nederlanden in 1566 tot grote vernielingen in kerken en kloosters leidde in Groningen een heel gematigd karakter had.³

Het verraad van Rennenberg

De situatie veranderde in 1580 sterk in het nadeel van mensen die met de Reformatie sympathiseerden. In dat jaar koos de stad Groningen, met het zogenaamde Verraad van Rennenberg, in de opstand van de Nederlanden tegen Spanje, de Spaanse zijde. Velen (met name de elite) die zich, openlijk, tot het protestantisme hadden bekeerd, voelden zich in Groningen niet meer veilig en weken uit naar het Oostfrieze Emden en omgeving.

Aan de ondergeschikte positie van de protestantse kerk kwam veertien jaar later definitief een einde toen Groningen in 1594, met de Reductie, officieel overging tot het protestantisme. Vier jaar later volgde ook Drenthe, dat door toedoen van stadhouder Willem Lodewijk in veertien dagen tijd protestant kleurde, zoals men zei.

Maar het van bovenaf opleggen van het protestantisme viel in de praktijk behoorlijk tegen. Duidelijk was dat er door de abrupte overgang zowel in Groningen als in Drenthe op korte termijn grote behoefte was aan predikanten. Een deel van de katholieke pastoors was weliswaar overgegaan naar het protestantisme, maar dat was bij lange niet voldoende. Het gevolg was dat men het bij de aanstelling van predikanten lang niet altijd erg nauw nam en nog vele tientallen jaren bleef het bij de provinciale synodes klachten regenen over onvoldoende theologische kennis van nieuwe aangestelde predikanten en/of over hun liederlijke gedrag. Heel geregeld werden dominees dan ook uit hun ambt gezet. Dat overkwam ook predikanten in ons verhaal.

De eerste generaties Mees

Hoewel niet helemaal zeker⁴, mogen we ervan uitgaan dat de familie Mees op het eind van de zestiende eeuw uit Aken naar de Nederlanden vluchtte, om precies te zijn naar Rotterdam. Een deel van de familie blijft daar wonen en uit deze tak stammen o.a. de bankiers die bekend werden van bijvoorbeeld de bank Mees & Hope. Een ander deel belandt al snel in Groningen. Mijn voorouders behoren tot de noordelijke tak.

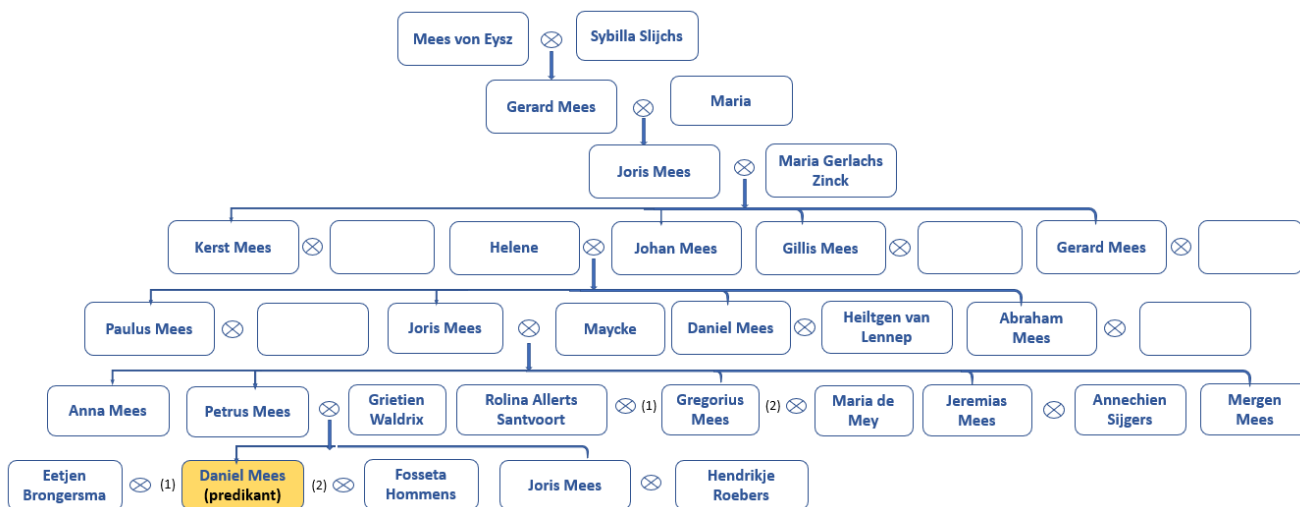
---

² Formsma, Wiebe Jannes (1903-1999) (1968). *Het voorspel van de 80-jarige oorlog in Stad en Landen*. Samenvatting van een lezing gehouden voor de historische vereniging 'Stad en Landen' op 21 februari 1968.

https://www.groningerarchieven.nl/images/projecten/Voorspel1766_77.1968_web.pdf

³ Zie bijvoorbeeld: <http://histoforum.net/borgen/De%20Beeldenstorm%20in%20Groningen.pdf>

⁴ <https://bit.ly/33ep6mw>

Aken

De oudst bekende Mees droeg de naam als voornaam: Mees von Eysz.⁵ Hij was schoenmaker in Aken, waar hij trouwde met Sybilla Slijchs. Samen bezaten zij in 1491 drie verkoopplanken in de stads vleeshal van die plaats en een jaar later twee huizen in Kockerell die bezwaard waren met een rente ten gunste van het Heilige Geest Hospitaal. Deze rente werd door hun kleinzonen afgelost.

Hun zoon, Gerard Meesz, werd geboren vóór 1475 en stierf in 1519. Hij was vleeshouwer in Aken en trouwde met een Maria. Op 9 februari 1505 koopt hij van Katharina, de weduwe van Michael von Stockem, een huis. Op 5 juli 1511 lost Maria een rente op het aangrenzende huis af.

- Zoon Gillis, getrouwd met Grietje, was vleeshouwer in Aken. Hij werd in 1602 vanwege zijn deelname aan de woelingen van 1581 tot 150 Thaler boete veroordeeld.
- Zoon Gerard trouwde met een zuster van Friedrich von Ruremund in de Jacobsstrasse, van wie hij in 1585 60 Thaler erfde.
- Zoon Kerst (Christiaan) woonde in 1577 in het "Rad". Hij was in 1581 katholiek raadsheer van het vleeshouwersgilde. In 1583, 1589, 1593, 1596 en 1600 was hij graaf van de Sakramentsbroederschap. In 1599, 1601, 1603, 1605, 1607, 1609, 1611 en 1613 was hij burgemeester van Aken, in 1602 rentmeester en stadhouder van het Scheidener leen.
- Zoon Joris Meesz werd geboren in 1495 in Aken en overleed op 15 januari 1567. Hij trouwde met Maria Gerlachs Zinck, geboren in 1496 in Aken, overleden in 1558. Over zoon Johann van Joris en Maria is helaas nog minder bekend. Hij werd geboren in 1519 aan de Johannesbach in Aken en trouwde met een Helene.

Van Aken naar Rotterdam

Johann's zoon Joris werd geboren rond 1545 in Aken.⁶ Hij was opzichter van het Lakenweversgilde in

⁵ Op internet staat een Genealogie van het geslacht Mees, samengesteld door C.J. Polvliet: <https://www.delpher.nl/nl/boeken1/gview?query=%22Hebel+Mees%22&coll=boeken1&identificer=erVmAAAAcAAJ&rowid=1>

⁶ Zie voor de parenteel van Joris <https://bit.ly/33g7h6l>

Aken.⁷ Hij kocht op 26 mei 1585 van zijn broer Paulus een kwart van het huis Der Goldener Berg in Aken waarin hij ook woonde en waarvan hij reeds een kwart in eigendom had (17-11-1592). Over deze verkoop voerde Paulus in 1596 een procedure tegen zijn toenmaals in Holland verblijvende broer Joris. Uit de omstandigheid, dat Paulus en Joris ieder 1/4 van het huis hadden geërfd mag men afleiden, dat hun ouders vier kinderen hadden. Uit een aantekening in de protocollen van de consistorie van de Gereformeerde Gemeente te Aken luidende op 17 november 1592: *'Gebrüder Joris und Pauwels Mees sollen von ihren eltern ermahnt werden, ihre gemüter zu befriedigen'*, blijkt dat zij in 1592 reeds een geschil hadden. Een Johann Mees, zoon van Paulus, werd in verband met de godsdiensttwisten in 1616 uit Aken verbannen.

Joris trouwde voor 1580 met ene Mayken. Rond 1594 vluchtte hij met zijn gezin naar Rotterdam. Sinds 1560 was het aantal protestanten in Aken sterk toegenomen. Zo woonden er rond 1570 zo'n 3000 Nederlandse protestanten in Aken. In 1581 hadden de protestanten zelfs de meerderheid in de raad waarop de raad het houden van protestantse kerkdiensten officieel toestond. Deze godsdienstige verandering in de kroningsstad van de Duitse koningen zinde de Duitse keizer duidelijk niet en in 1593 deed Rudolf II Aken in de rijksban (Reichsacht, Fried- und Rechtloserklärung). Het lijkt niet onwaarschijnlijk dat dit voor Joris, die Lutheraan was, reden genoeg was om de stad te verlaten.

Hij stierf in 1598 en omdat ook zijn vrouw rond deze tijd stierf werden de nog niet volwassen kinderen naar – eveneens uit Aken gevluchte – familieleden in Groningen gezonden. Mogelijk kregen zij in Groningen onderdak bij hun oom Daniel Mees, getrouwd met Heiltgen (Heiltien van Lennep), dochter van Willem van Lennep die o.a. op het Huys te Wedde woonde en Maria van Leeuwen.⁸

Van Daniel wordt in 1594 vermeld dat hij met zijn vrouw aan de Markt, in de "Dry Cruyeren" woonde. Hij was in 1594 net als zijn broer Abraham lid van het Coopmans- en Cramersgilde, waarvan hij in 1599 en 1604 hoveling en in 1612 en 1616 oldeman was. Ook was hij lidmaat van de Hervormde Kerk in Groningen en in 1596 diaken van de gemeente. Heiltien was na de dood van haar man peet van Pieters kinderen.⁹

Van Rotterdam naar Groningen

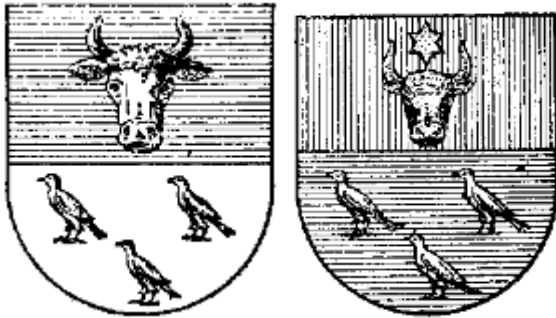
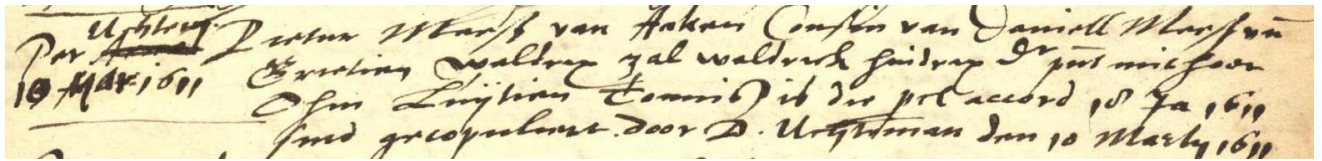
Een zoon van Joris en Mayken, Pieter of Peter, werd rond 1591 nog in Aken geboren. Zijn ouders stierven in Rotterdam toen Pieter nog heel jong was en hij verhuisde naar Groningen. In 1611 was hij daar burger en lid van het koopmans- en kramersgilde. In 1628 was hij sollicitateur (procureur= zaakbezorger) over twee en een half schip onder de Admiraliteit van Zeeland. Hij trouwde op donderdag 10 maart 1611 in Groningen met Grietien Waldrix, gestorven op 1 december 1657, dochter van Waldrik Hendriksz Waldrix. De naam van haar moeder is onbekend. Mogelijk had Pieter, die in 1632 in Groningen overleed, een graf in de Broer- of Academiekerk in Groningen. Hij woonde bij zijn overlijden in het huis in *'het huis daar de jonge Prins uithangt'* in de Boteringestraat.¹⁰ Pieter en Grietien kregen zeven kinderen, onder wie Daniël.

⁷ <https://bit.ly/3jiA14r>

⁸ <https://docplayer.nl/16437755-Oudste-takken-van-de-familie-van-lennep-inleiding.html>

⁹ <https://www.genealogieonline.nl/genealogie-wytema/l1071185744.php>

¹⁰ <http://www.tygo.info/geslachtsregister-der-familie-wijchgel-van-schildwolde-vanaf-de-jare-1618/>

Wapen van de Groningse tak links, (in blauw een zilveren ossenkop, in zilver drie mezen in natuurlijke kleur) en van de Rotterdamse tak (in rood een aanzierende zilveren ossenkop overtopt door een zespuntige gouden ster; in blauw drie zilveren mezen).¹¹

Jeremias Mees

Pieter had een broer Jeremias die gedoopt werd op 15 september 1598 in Roptazijl. Hij trouwde met Annechien Sijgers. Jeremias was collecteur en commies bij de ontvanger Generaal Hendrik van Royen(1650). In 1664 werden Jeremias en de ontvanger veroordeeld wegens verduistering van provincie penningen 'bedragende omtrent de tweemaal honderd-duysent guldens'. Hun boedels werden geveild en beiden verdwenen op 15 oktober 1664 in de gevangenis waar van Royen in 1667 overleed. Jeremias bleef zijn onschuld volhouden en werd vrijgelaten. Hij woonde in de Zwanenstraat en vertrok 1676 met zijn zoon Gregorius naar Rotterdam.

Deze Gregorius speelde een rol in het proces tegen Osebrandt Jans Rengers. Gregorius trouwde op 18 oktober 1656 in Groningen met Rolina Allerts Santvoort, geboren op 10 oktober 1632 in Groningen, overleden op 15 februari 1680 in Rotterdam, dochter van Allert Roelofs en Talletjen Jacobs (Alting).

Gregorius werd op 26 mei 1661 predikant in Groningen en deed op 12 januari 1676 zijn intrede in Rotterdam. Rolina stierf op 15 februari 1680. Johannes Antonides van der Goes wijdde aan haar een lijkzang. Hij trouwde (2) in 1681 met Maria de Mey, dochter van Jan de Mey en Eva Raye.¹²

¹¹ https://geneagraphie.com/members/pedigrees/Patriciaat/37_1951.PDF

¹² <https://bit.ly/3GSHncR>

Gregorius Mees.

Gregorius Mees en Osebrandt Rengers

Daags na de aftocht van de troepen uit Münster in augustus 1672 werd Osebrandt Jans Rengers van Slochteren beschuldigd van landverraad en gevangen genomen. Hij zou het op een akkoordje hebben willen gooien met de bisschop van Münster. Toen Rengers tijdens zijn verhoren geen strobreed toegaf en bleef ontkennen werd hij op 23 januari 1673 gemarteld.

Ondanks het feit dat ook onder tortuur nooit heeft bekend werd hij op 20 februari 1673 tot een levenslange gevangenisstraf veroordeeld. Mede door toedoen van de Staten-Generaal en Willem III werd Rengers op 26 januari 1678 op vrije voeten gesteld.

Volgens de historicus de Boer is er geen bewijs van landverraad geleverd. Ook uit de briefwisseling tussen Rengers en Schulenborgh blijkt geen landverraad, maar slechts dat Schulenborgh hoopte via Rengers herstel in zijn vroegere positie verwachtte.

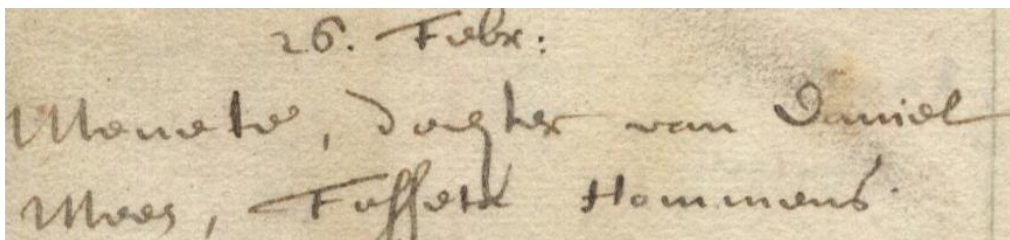
En dan is er nog een verklaring van dominee Gregorius Mees, neef van Daniel Mees uit Slochteren. Hij had Rengers een bezoek gebracht in de Poelepoort waar hij gevangen werd gehouden. Volgens Mees zou Rengers hebben erkend dat hij 20.000 gulden wilde opnemen voor de ministers van de bisschop van Munster. Dit zou dan het bedrag zijn geweest voor het in leen krijgen van Wedde en Westerwolde. Deze verklaring werd bevestigd door dominee Antonius Matthaëus van Groningen, de zoon van hoogleraar Coenraad Matthaëus.

Kort hierna ziet het verhaal van Mees en Matthaëus er in een verslag ineens heel anders uit. Rengers had hen had willen machtigen tot 100.000 gulden te besteden voor het omkopen van Cluyvinghe en Wijchgel, 'neven' van dominee Gregorius Mees.

In hun definitieve verklaring, op 13 februari 1673, bleven de beide predikanten bij hun verhaal, maar met dit voorbehoud: *'voorsover hem deposant de memorie toedraegt.'* De Boer doet deze verklaring vervolgens af met de opmerking dat men, als men aan deze verklaring geloof had gehecht, er wel meer mee had gedaan.

Daniel Mees

Pieter's zoon Daniël werd geboren in 1623 in Groningen en overleed op 29 augustus 1678 in Slochteren. Op 1 oktober 1640 schreef hij zich in aan de Hogeschool in Groningen. Van 1646-1647 was hij predikant in Jipsinghuizen en van 1647-1678 in Slochteren. Van hem verscheen *'Dankpredikatie tot Ispingehuyzen'*. Hij trouwde (1) op 28 november 1647 te Groningen met Eetjen Brongersma met wie hij negen kinderen kreeg. Nadat Eetjen aan de pest was overleden trouwde Daniël (op 28 juni 1668 in Slochteren) met Foske Hommes (Fosseta Hommens). Met haar kreeg hij nog één kind, Meneke, gedoopt op 26 februari 1670¹³.

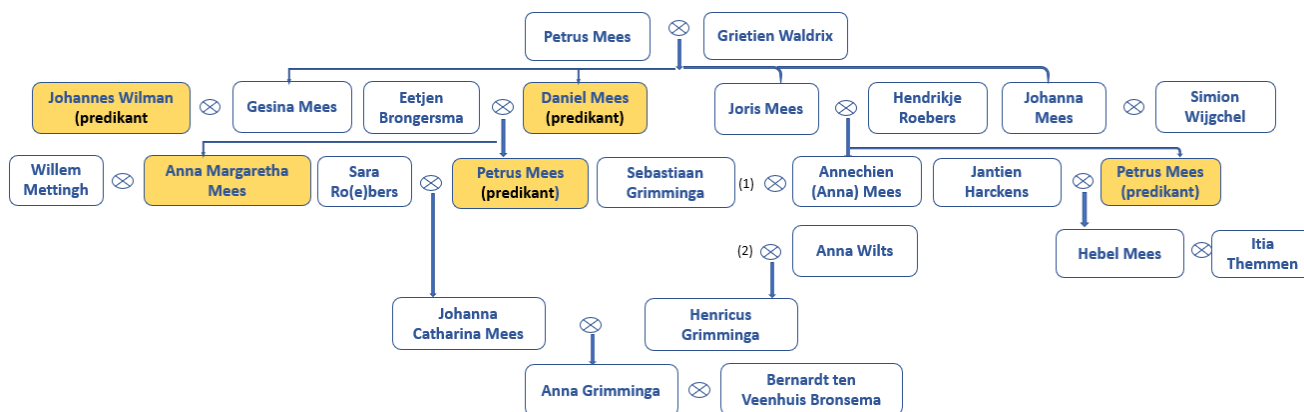

Daniël en Eetjen kregen de volgende kinderen:

- Pieter Mees, gedoopt op 27 augustus 1648 in Slochteren, overleden op 29 augustus 1649.
- **Petrus Mees**, gedoopt op 6 februari 1650 in Slochteren, overleden op 5 juni 1723 in Oldenzijl, mijn voorouder. Hij trouwde met Sara Roebers.
- Anna Mees, gedoopt op 23 mei 1652 in Slochteren, overleden voor 13 augustus 1654.
- Anna Mees, gedoopt op 13 augustus 1654 in Slochteren.
- Joris Mees, gedoopt op 22 juli 1655 in Slochteren.
- Waldrick Mees, gedoopt op 30 augustus 1657 in Slochteren.
- Anna Margarita Mees, gedoopt op 2 maart 1660. Getrouwd op 31 juli 1692 met solliciteur Wilhelm Metting(h) uit Adorp. Anna was eerder op 9 september 1683 getrouwd met Luitjen Edsarts. Uit het huwelijk van Anna en Wilhelm:
  - Eta Geertruid Metting, gedoopt op 7 oktober 1698, begraven op 14 maart 1775 in Groningen. Getrouwd op 28 juni 1729 in Groningen (ondertrouw op 11 juni 1729) met Harmannus van Bolhuis, gedoopt op 2 juni 1697, overleden op 7 april 1771 aan het Damsterdiep in Groningen, zoon van Popko Harmens van Bolhuis en Jantien Jans Baes. Harmannus was eerder op 3 september 1723 getrouwd met Margareta van der Venne. Met haar had hij een dochter, Margreta. Eta en Harmannus kregen in ieder geval vijf kinderen.¹⁴
- Daniel Mees, gedoopt op 5 januari 1662 in Slochteren.
- Johanna Mees, gedoopt op 27 november 1664 in Slochteren.

¹³ Kijkend naar de scan is het jaar, vermeld op <https://www.openarch.nl/gra:a80065a7-ae9b-8dd8-f40d-19a08dc28537/nl>, onjuist. 1671 moet dan 1670 zijn.

¹⁴ <http://www.greetsgenealogie.nl/gezinskaart-van-harmannus-van-bolhuis-1697-1771/>

Johanna Mees

Johanna Mees was een zus van Daniel Mees. Zij werd geboren op 11 oktober 1819 in de Boteringestraat in Groningen en overleed in oktober 1675. In 1640 trouwde zij met Simion Wijchel, geboren in Altona, in 't Graafschap van der Mark, op 11 februari 1618, overleden, na een ziekte van zeven dagen, in 1676. Beiden zij begraven in de A-Kerk in Groningen. 'Ende wij zijn gecopuleert in de Martini Kerke te Groningen op de vierde Zondag na Paaschen ende werden onze bruiloft gehouden op zondag en maandag daaraan volgende in de Boteringestraat in het huis daar de jonge Prins uithangt. Onze heer zegene ende gewaare ons uit genaden in onzer trouwelijken staat.'

Simion was een zoon van Ludwig Wijchgel, de laatste, door de burgerij gekozen, burgemeester van de vrijstad Altona. Ludwig trouwde met Engel op den Beke overleden in 1652. Ludwig stierf op 4 oktober 1652 in Dortmund, terwijl hij onderweg was van Groningen naar Altona.¹⁵

Gesina Mees

Gesina Mees was een zus van Daniel. Zij werd geboren in 1630/32 en overleed in 1698 in Groningen. Zij trouwde in 1655 (huwelijksstemming op 11 juni 1653) met Johannes Theodorus Wilman, geboren op 3 juli 1629 in het Duitse Moers, overleden op 28 februari 1689, zoon van Theodorus Wilman. Zij kregen tien kinderen, vijf dochters en vijf zonen. Johannes was predikant in Nieuwkerk en Vliedorp (in de Marne) (zie de bijlage Gesina Mees).

Joris Mees

Joris Mees, geboren in Groningen rond 1618, overleden in 1646 trouwde met Hendrickje Roebbers. Hun dochter Annechien Mees trouwde in eerste huwelijk met Jacobus Wilhelmis Swaverinck en in tweede huwelijk met Sebastiaan Grimminga. Sebastiaan was in tweede huwelijk getrouwd met Anna Wilts met wie hij een zoon Henricus kreeg. Henricus trouwde met Johanna Catharina Mees, kleindochter van Daniel Mees.¹⁶

¹⁵ <http://www.tygo.info/geslachtsregister-der-familie-wijchgel-van-schildwolde-vanaf-de-jare-1618/>

¹⁶ Zie het artikel over Grimminga.

Hun zoon Petrus trouwde met Jantien Harckens en was predikant. Hun zoon Hebel trouwde met Itia Themmen.¹⁷

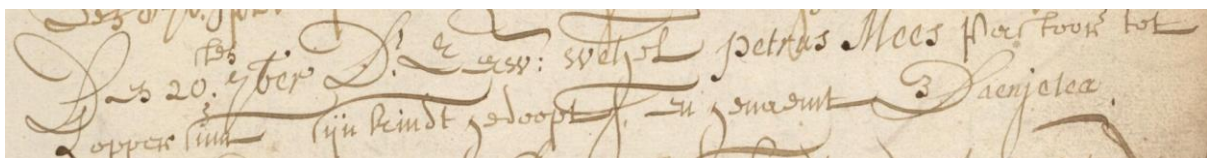
Dominee Petrus Mees

Petrus (een van mijn 512 stamgrootvaders) was de zoon van Daniël en Eetyen. Hij werd op 22 juni 1667 als student (*gratis quia officinus*) ingeschreven in Groningen. Hij was, net als zijn vader, *predikant*. Aanvankelijk in Noorddijk (1676-1680), later in Loppersum (1680), Zandeweer (1693) en Oldenzijl (1714). Hij werd gedoopt op 27 augustus 1648 in Slochteren en trouwde op 6 juni 1673 in Groningen met Sara Robers (Roebers), gedoopt op 18 mei 1645 in Groningen, dochter van Robertus Robers (Roebers) en Susanna Reneman.¹⁸ Sara werd bij haar huwelijk vertegenwoordigd door Sijwert Boelens, als lasthebbende van Bernardt Groothuis, haar stiefvader. Petrus stierf op 5 juni 1723 in Oldenzijl. Petrus en Sara werden op 7 december lidmaten van de kerk in Slochteren, met attestatie uit Groningen.

Sara werd op 13 september 1691 lidmaat in Zandeweer, samen met haar dienstmeid Annigjen Jans, die in oktober 1694 is vertrokken.

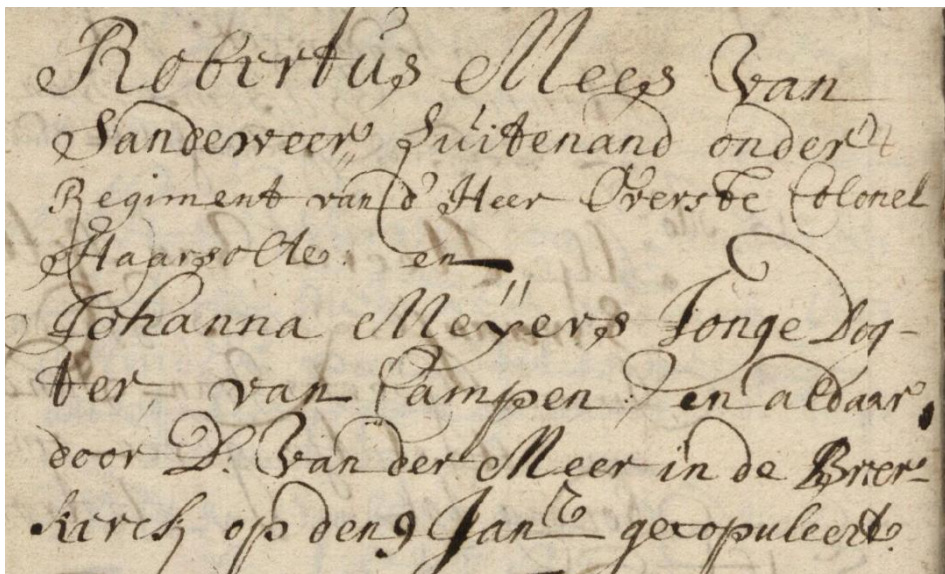
Ook Sara kwam uit een geleerde familie. Haar vader was doctor in de beide rechten en van 1632-1645 advocaat-fiscaal in Groningen en van 12 augustus 1645 tot 20 september 1652 syndicus van Groningen. Bij het overbrengen van de Friese admiraliteit (marine) van Dokkum naar Harlingen in 1645 was hij gecommitteerde voor Groningen. De Friese Admiraliteit was een van de Admiraliteiten ten tijde van de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden. Zij waren verantwoordelijk voor het uitrusten en bemannen van schepen. De Friese Admiraliteit werd opgericht op 6 maart 1596 en ontbonden in 1795, toen de Franse tijd in Nederland aanbrak (zie voor de voorouders van Susanna Reneman het artikel over Sara van Velsen). Petrus en Sara kregen mogelijk de volgende kinderen:

- Eetjen Mees, gedoopt op 28 februari 1675 in Slochteren.
- **Johanna Catharina Mees**, gedoopt op 1 oktober 1679 in Noorddijk, mijn stammoeder.
- Robertus Mees (luitenant in het regiment van overste kolonel Haarsolte), getrouwd door dominee Van der Meer in de Broederkerk in Kampen op 9 januari 1700 (registratie in Zandeweer) met Johanna Meijers van Kampen.
- Eetjen Mees, gedoopt op 13 juni 1684 in Loppersum, getrouwd op 4 januari 1711 in Zandeweer met Haijcke Aijckes Westerhoff van Ezinge.
- Susanna Margrieta Mees, gedoopt op 5 april 1686 in Loppersum.
- Daenjelea Mees, gedoopt op 20 september 1689 in Loppersum.

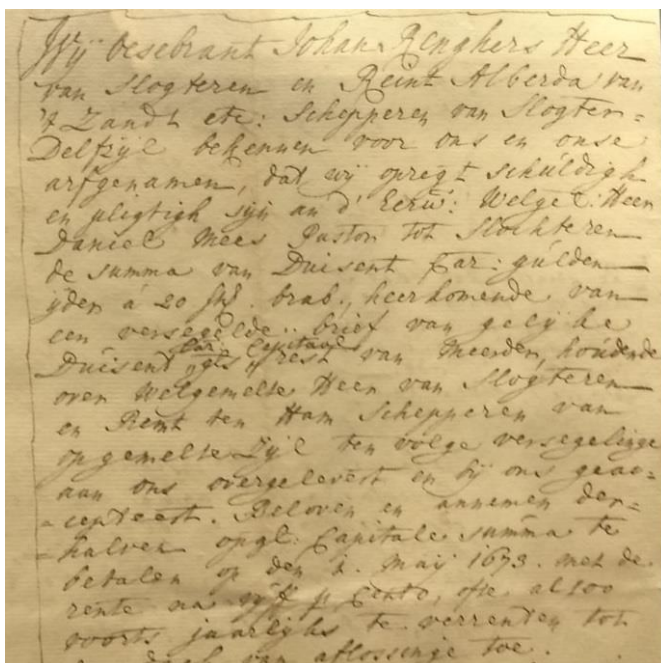

¹⁷ Zie het artikel over de familie Themmen.

¹⁸ Robertus Roebers was eerder getrouwd met Hadewij van Egmond, met wie hij een zoon had.

Huwelijksakte van Robertus Mees en Johanna Meijers.

Oesebrandt Rengers van de Fraeylemaborg in Slochteren en Reint Alberda van 't Zandt hebben een schuld aan Daniel Mees van 1000 caroliegulden.

Anna Margaretha Mees en Willem Mettingh

Anna Margaretha, dochter van Daniel en Eetyen, werd gedoopt op 2 maart 1660. Zij trouwde op 31 juli 1692 in Loppersum met dr. Willem Mettingh, gedoopt op 26 februari 1658 in de A-Kerk in Groningen, zoon van Jan Mettingh en Geertruid Landt die op 3 februari 1655 in ondertrouw gingen. Zij kregen in ieder geval de volgende kinderen:

- Jan Daniels Mettingh, gedoopt op 1 maart 1695 in Loppersum.
- Eta Geertruid Mettingh, gedoopt op 7 oktober 1698 in Loppersum.
- Daniel Willem Mettingh, gedoopt op 12 juli 1700 in Loppersum.

Johanna Catharina Mees

Johanna Mees, de dochter van Petrus (en een van mijn 128.256 stammoeders), werd gedoopt op 1 oktober 1679 in Noorddijk. Zij trouwde op 23 november 1702 in Zuidwolde met Henricus Grimminga (gedoopt op 16 maart 1677 en overleden op 9 augustus 1752). Bij dit huwelijk zijn als getuigen aanwezig de solliciteur Willem Mettinck, als oom van de bruid en ds. Johannes Blencke, predikant te Zuidwolde, namens de bruidegom. Johannes Blencke trouwde met Anna Wils, de moeder van Henricus.

Johanna's vader Petrus was een neef van Annechien (Anna) Mees (gedoopt in Groningen op 19 februari 1643 en overleden voor 1673), de tweede vrouw (getrouwd op 4 of 18 mei 1667¹⁹) van de vader van Henricus Grimminga, Sebastiaan Grimminga. Sebastiaan was eerder getrouwd met Hille Alberts en trouwde in 1676 met Anna Wils.

Anna (Annechien) Mees was eerder (in 1660) getrouwd met Jacobus Wilhelmus Swaverinck, met wie zij een zoon, Joris Swaverinck, had, die geboren is in de Kijk in 't Jatstraat in Groningen en gedoopt is op 17 april 1660 in de A-kerk in Groningen.

Johanna en Catharina Mees kregen o.a.:

- **Peternella Sara Grimminga**, geboren in de Jacobijnerstraat in Groningen, gedoopt op 14 februari 1706, in de Nieuwe Kerk in Groningen en overleed op 23 juni 1767. Het huwelijkscontract met Roelof Sjourts Kloppenburg, geboren op 6 augustus 1693 in Veendam werd gesloten op 28 maart 1731.
- **Anna Grimminga**, gedoopt op 12 januari 1704 in de Grote Kerk in Groningen. mijn voorouder.

Anna Grimminga

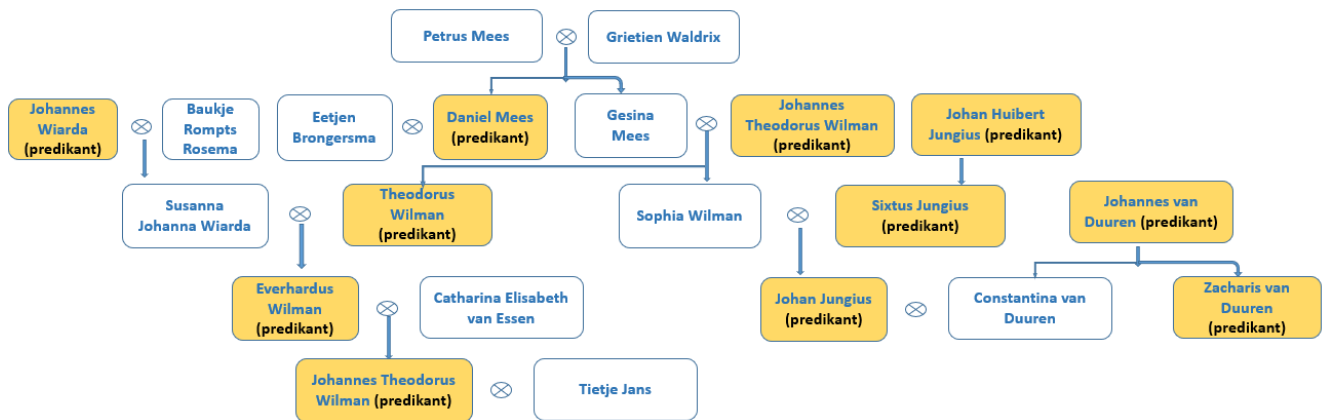
Anna, dochter van Johanna en Henricus, was een van mijn 128 oudbetovergrootmoeders. Anna was de betovergrootmoeder van Zwaantje Wigboldus, die op haar beurt weer mijn betovergrootmoeder was. Zoals in het artikel over Wigboldus Homeri wordt beschreven waren ook onder andere voorouders van Zwaantje predikanten.

Aan Anna Grimminga is een apart artikel gewijd.

---

¹⁹ <https://bit.ly/3l1NBtu>. 4 mei is mogelijk de ondertrouwdatum.

Gesina Mees

Geesina (Geesje) Mees werd geboren in 1630/32 en overleed in 1698 in Groningen. Zij trouwde in 1655 (huwelijkstoestemming op 11 juni 1653) met Johannes Theodorus Wilman, geboren op 3 juli 1629 in het Duitse Moers, overleden op 28 februari 1689, zoon van Theodorus Wilman. Zij kregen tien kinderen, vijf dochters en vijf zonen. Johannes was **predikant** in Nieuwkerk en Vliedorp (in de Marne). Uit dit huwelijk o.a.:

- *Sophia Wilman*

Dochter Sophia trouwde op 4 april 1691 in Groningen (en op 26 april in Middelbert) met **dominee** Sixtus Jungius, afkomstig uit een aanzienlijk geslacht uit de Palts, zoon van Johan Huibert Jungius, net als zijn zoon **predikant** in het Groningse Middelbert.

Hun zoon Johan Jungius, gedoopt op 16 oktober 1692 in Middelbert, ging na de dood van zijn vader in 1698, naar Groningen waar hij het 'onderwijs in de voorbereidende wetenschappen' volgde. Van daar ging hij naar Leiden, waar hij theologie studeerde bij Fabricius en Van den Honert. In 1716 werd hij waarnemend predikant in Voorschoten en in 1717 in Vianen. In hetzelfde jaar werd hij **predikant** in Simonshaven. Ook ging hij voor in Hulst.

Hij trouwde op 9 augustus 1718 met Constantina van Duuren, dochter van Johannes van Duuren, **predikant** in Zoeterwoude. Hij stierf op 19 september 1743 in Amsterdam, waar hij naar toe was gegaan voor een operatie die ongunstig afliep.

*'Hij was een geleerd man en niet ongeacht dichter bij zijne tijdgenooten. Zijne dichtstukken, meest gelegenheidsverzen, zijn afzonderlijk verspreid; wij hebben er ook eenigen in handschrift gezien, doch niet belangrijk genoeg om er hier iets uit mede te deelen.'*²⁰

Ook een broer van Constantina, Zacharias, was **predikant** in Nieuw-Hellvoet. Hij was getrouwd met Johanna Jungius, zus van Johan, die later trouwde met Daniel de Ridder (majoor in het leger). Johan werd in 1720 in Hulst en in 1728 in Vlissingen predikant, waar hij in dat jaar ook rector werd van de Latijnse school. Hij stierf op 19 september 1743 in

²⁰ https://www.dbnl.org/tekst/wits004biog04_01/wits004biog04_01_0018.php en https://www.dbnl.org/tekst/aa_001biog11_01/aa_001biog11_01_0474.php

Amsterdam, 'werwaarts hij tot het ondergaan van eene gevaarlijke kunstbewerking was heengereisd.' Bij zijn overlijden leefden van zijn kinderen alleen nog Steven en Huibert, die allebei in Oost-Indië in de krijgsveldt zijn overleden.²¹

- *Theodorus Wilman*

Theodorus trouwde op 11 juni 1682 in Wetsinge/Sauwerd met Susanna Wiarda uit Kollum, geboren rond 1662, overleden op 23 mei 1712 in Franeker, dochter van Johannes Wiarda (predikant op Ameland, in Engelum en Kollum) en Baukje Rompts. Theodrus was predikant in Wetsinge in 1681 en van 1684 tot zijn dood in 1715 in Birdaard/Janum. Hij werd begraven in Franeker. Zijn zoon Everhardus Wilman, getrouwd met Catharina Elisabeth van Essen, volgde hem in Birdaard/Janum op. Hij vertrok in 1730 vandaar naar Paesens, waar hij in 1742 overleed. Ook diens zoon, Johannes Theodorus Wilman, getrouwd met Tietje Jans, was predikant (Dokkum).

Wapen Wildeman en Mees

Wapen Wilman: Gedeeld I: in zilver een wildeman met knots van natuurlijke kleuren op bruine grond; II in zilver drie gouden bloemen uitkomend uit groen loof op een bruine grond) en Mees (Doorsneden: I in blauw een zilveren ossenkop met een gouden ster tussen de horens; II in goud drie rode mezen).²²

Johan Huibert Jungius

Johan Huibert stamde uit een aanzienlijk geslacht uit de Paltz; zijn gelijknamige grootvader was wegens den oorlog en om zijn studiën te voltooien, naar Groningen gekomen en had van 1640 tot 1680 de gemeente Middelbert als predikant gediend. Na zijn dood is zijn zoon Sixtus hem daar opgevolgd en uit diens huwelijk met Sophia Wilman, dochter van Ds. Johannes Wilman en Gesina Mees, werd Johan Huibert den 22en October 1692 geboren. Reeds in 1698 overleed zijn vader en zijn moeder ging te Groningen wonen, waar hij zich voor de studie aan de Academie voorbereidde.

²¹ https://biografieinstituut.ub.rug.nl/41/1/1_K_07.pdf

²²

https://www.academia.edu/45437592/Ommelander_borgen_Groninger_heraldiek_in_gebrandschilderd_glas

Hij liet zich echter niet dáár, maar op 22 Februari 1712 te Leiden inschrijven, waar hij vooral het onderwijs van F. Fabricius en T.H. van den Honert volgde. In 1715 proponent geworden te Leiden, nam hij eerst in 1716 eenigen tijd den predikdienst waar te Voorschoten voor Ds. A. van Bosheiden, die als predikant der ambassade met den Heer van Duvenvoorde naar Engeland was gegaan ter begroeting van koning George I; daarna is hij in Januari 1717 te Vianen aangesteld, om Ds. Rapardus te vervangen, zoolang deze onder censuur stond.

Den 12en Maart 1717 ontving Jungius een beroep te Heer Simonshaven en Biert, deed met goed gevolg op 11 Mei het peremptoir examen en werd op 6 Juni d.a.v. in den dienst bevestigd. Vanhier vertrok hij naar Hulst, dat hem op 4 November 1719 beroepen had en waar hij op 26 Mei 1720 intrede deed, terwijl hij ten slotte zich op 11 April 1728 aan Vlissingen verbond, dat hem den 16en November 1727 tot voorganger had gekozen. In hetzelfde jaar 1728 ontving hij een aanstelling tot rector der Latijnsche school te Vlissingen, welk ambt hij den 30en December aanvaardde met een *Oratio de vicissitudinibus linguae latinae*. In beide ambtsbetrekkingen is hij werkzaam gebleven, totdat hij in 1743 ter genezing van een gevaarlijke breuk naar Amsterdam vertrok; de operatie, die hij onderging, mocht echter niet helpen en den 19en September 1743 is hij aldaar overleden. Hij was den 9en Augustus 1718 gehuwd met Constantia van Dueren, dochter van Ds. Johannes van Dueren, predikant te Zoeterwoude, wiens zoon Sacharias van Dueren, predikant te Nieuw-Hellevoet, met Jungius' eenige zuster Johanna gehuwd was. Zijn vrouw schonk hem verscheidene kinderen, waarvan twee zoons, Steven en Huibert Constantijn hem overleefden; beide gingen naar Oost-Indië, waar eerstgenoemde overleed, maar de laatste keerde naar Nederland terug.²³

---

²³ https://www.dbnl.org/tekst/bie_005biog04_01/bie_005biog04_01_0393.php

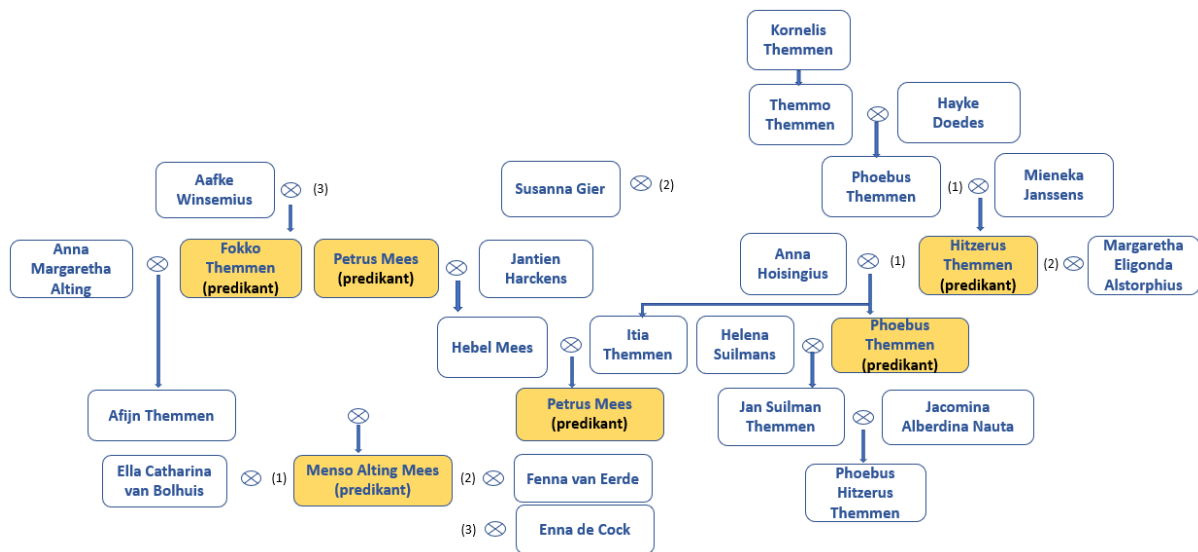
Relaties tussen de families Mees, Themmen, van Bolhuis en De Cock

Er zijn relaties tussen de familie Mees en de predikantenfamilie De Cock, de familie waartoe ook de bekende Hendrick de Cock van Ulrum behoort, de vader van de Afscheiding in 1834.

Menso Alting Mees

Het is de predikant Menso Alting Mees, wiens betovergrootvader Joris de broer was van mijn voorouder Daniel Mees, die de link vormt naar zowel de familie Themmen als de familie De Cock. Zie onderstaande schema's.

Themmen

Menso en Enna de Cock

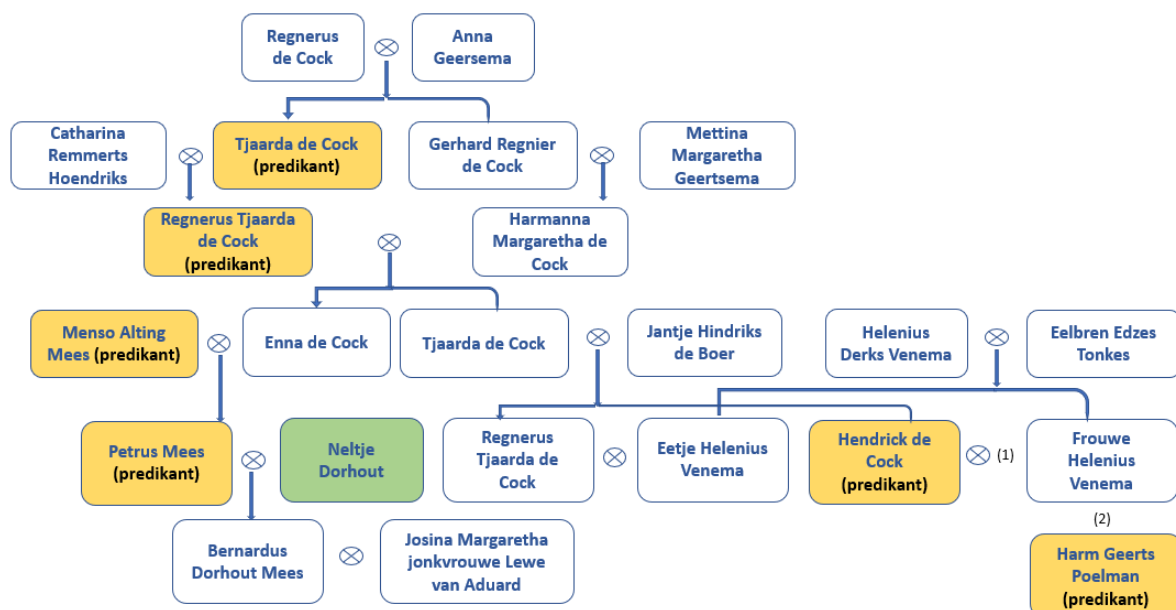
Menso Alting Mees was in derde huwelijk getrouwd met Enna de Cock, dochter van predikant Regnerus Tjaarda de Cock en diens nicht Harmanna Margaretha de Cock. De beroemde dominee Hendrick de Cock uit Ulrum was een neef van Enna, zoon van haar broer Tjaarda.

De Afscheiding

Lange tijd was de officiële naam van de protestantse kerk van Nederland de Nederduits Gereformeerde Kerk. In het begin van negentiende eeuw werd de invloed van stromingen die een verlichte interpretatie van de Bijbel voorstonden sterker. In dezelfde tijd probeerde de regering meer greep op de kerk te krijgen. Daarom werd in 1816 een reglement aan de kerk opgelegd, dat de Dordtse Kerkorde uit 1618 verving. In dit reglement werd de bestaande structuur van de kerk waarin de leden van de hogere bestuursorganen werden benoemd door leden van de lagere organen vervangen voor een stelsel waarin de hogere organen de leden van de lagere organen benoemden. De leden van de hoogste organen, de landelijke synodale vergadering en de provinciale kerkbesturen, werden benoemd door het Departement voor Hervormde Eredienst dat heeft bestaan van 1815-1861. In 1828 werd het een ministerie, in 1841 een generale directie en vervolgens in 1843

weer een ministerie.²⁴ De naam van de Nederduits Gereformeerde Kerk werd gewijzigd in Nederlandse Hervormde Kerk.

Deze verlichtere interpretatie van de Bijbel leidde tot verzet in bepaalde kringen die terug wilden grijpen op een strenge, calvinistische geloofsbelijdenis, waarbij zij gebruik maken van de bij het volk geliefde 'tale Kanaäns'. Zij legden de nadruk op een persoonlijke geloofsbeleving en de leer van de uitverkiezingen en waren tegen noviteiten als de evangelische gezangen. In het begin van de jaren dertig kwam de predikant van Ulrum die tot deze groep behoorde, Hendrik de Cock, met een deel van zijn gemeenteleden in conflict met de provinciale kerkelijke overheid. Dit conflict escaleerde al snel en op 19 december 1833 werd Hendrik de Cock²⁵ door de classis Middelstum geschorst, een schorsing die op 1 april 1834 werd bekrachtigd. Op 29 mei 1834 werd hij afgezet als predikant van de Nederlandse Hervormde Kerk. Op 14 oktober van hetzelfde jaar scheidden 137 leden van zijn gemeente zich af door de ondertekening van de Acte van afscheiding of wederkering. De eerste paar jaar na de afscheiding groeide het aantal gemeentes dat ertoe overging snel. In de jaren 1834-1840 sluiten predikanten en leden van 45 gemeentes in de provincie Groningen zich aan bij De Cock en stichtten de Christelijke Afscheiden Gemeentes. In de jaren daarna is er nog slechts sprake van een gestage, lichte groei. Van de drie noordelijke provincies was het aantal gemeentes dat zich afscheidde het grootst in Groningen en het laagst in Drenthe.²⁶ In 1841 erkent koning Willem II de gemeentes als een zelfstandig kerkgenootschap.

Menso en Ella Catharina van Bolhuis

Menso was in eerste huwelijk, op 3 augustus 1768 in Woltersum, getrouwd met Ella Catharina van Bolhuis, een nazaat verre nazaat van Eppo op Bolhuis en van de bekende kroniekschrijver Abel

²⁴ <https://bit.ly/3iizcr0>

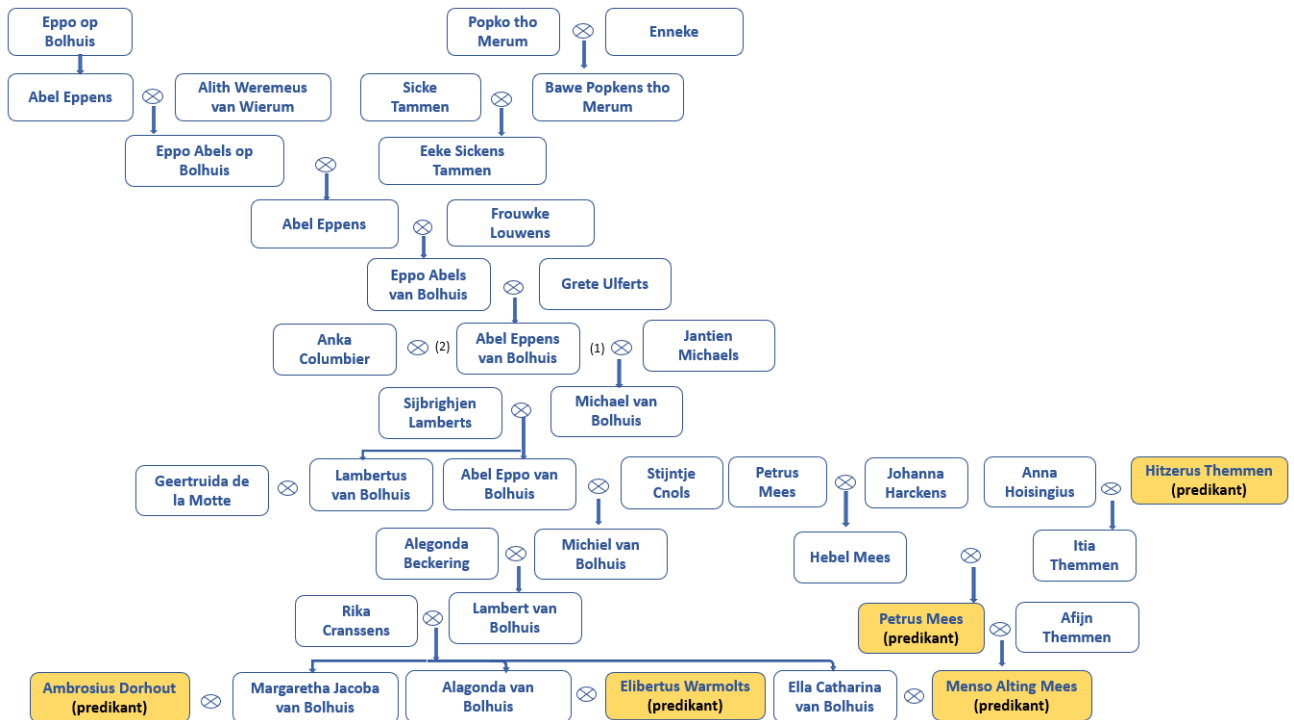
²⁵ <https://bit.ly/2HNrKaV>

²⁶ ²⁶ Hak, D. *De Afscheiding van 1834 in Groningen, Friesland en Drenthe: een proces van innovatie en diffusie.*

<https://bit.ly/347eOE6>

Eppens; zie het schema hieronder. Ella werd geboren op 13 januari 1747 in Groningen en overleed op 27 mei 1769 in Woltersum in het kraambed. Zij kregen een dochter, Anna Margaretha, geboren op 9 mei 1769 in Woltersum en overleden op 16 februari 1809 in Leens. Anna trouwde op 26 april 1789 in Leens met de oliemolenaar Jan Rudolphus Cleveringa, zoon van Fredericus Cleveringa en Martje Stenhuis.

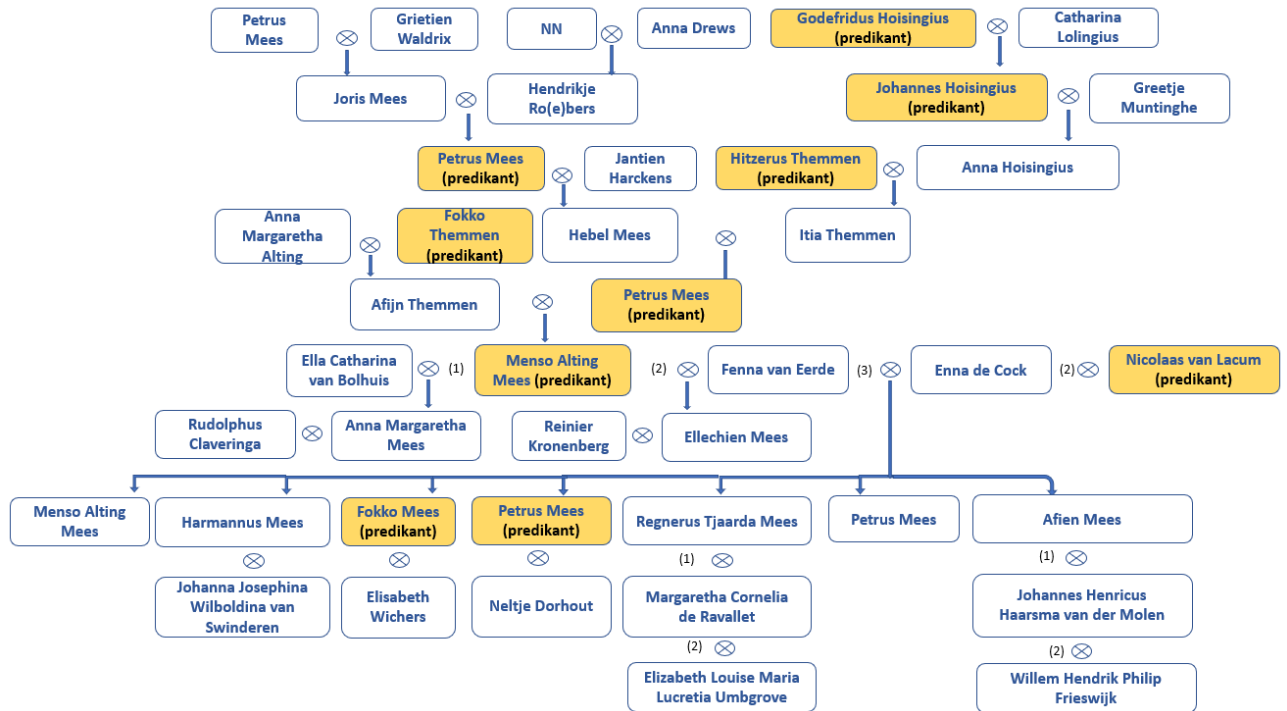
Menso en Fenna van Eerde

Menso trouwde (2) op 4 maart 1779 in Leermens met Fenna van Eerde, dochter van dominee Egbert van Eerde (geboren in Coevorden) en Ellechijn Stheeman. Egbert was predikant in Ten Boer waar hij op 26 februari 1777 ook is overleden.

Fenna werd geboren op 19 december 1758 in Ten Boer en stierf op 20 november 1780 in Leermens. Zij kregen twee kinderen. Petrus, geboren op 21 december 1779 in Leermens werd net twee maanden. Hij overleed op 25 januari 1780. Ellechijn werd geboren op 14 november 1780 in Leermens en stierf op 22 januari 1819 in Deventer. Zij trouwde op 14 oktober 1807 in Groningen met Reinier Kronenberg, geboren op 6 februari 1775 in Dalfsen en overleden op 19 november 1846 in Deventer, zoon van Hendrik Kronenberg en Aleijda Margaretha Dull. Reinier was lid van de raad van Deventer.

Relatie tussen de familie Mees en Hoisingius

De relatie van de familie Mees met Hoisingius loopt via Hebel Mees, zoon van Petrus Mees en Jantien Harckens. Hebel was getrouwd met Itia Themmen, dochter van dominee Hitzerus Themmen en Anna Hoisingius.

Johannes Hoisingius

Johannes Hoisingius²⁷ kwam in 1612 als dominee naar het Drentse Eelde. De jonkers, schulten en kerspellingen van die plaats hadden deze predikant uit Sankt Georgiwold, een dorp in de gemeente Weener, een gemeente in het Duitse deel van het Reiderland beroepen. Althans in 1601 en 1603 komt Johannes Hoisingius daar voor als predikant.²⁸

De classis van Rolde is niet echter overtuigd van zijn geloofsbriefen: *'welcke vocatien oder beroepinge dem class nicht gefallen ist, so ihm geantwordet en sollte ein andere und bessere beroepinge dem classi exhiberen(voorleggen) und vertoenen welch nach kercklichen ordnung behoert gemacht zu wesen, darnebst soll er auch gehalten wesen zukumstigen anstaende classe ein gut testimonium vitae in zu bringen.* De classis legt hem op 14 april 1612 op *attestatio vitae* in te brengen van de classis *'under welcker er sick bis nun dye Zeit verhalten und gedragen'* heeft. Op 18 mei 1612 geeft hij een genoegzame attestatie van de classis Oldambt en Westerwolde over en wordt hij toegelaten als predikant. Volgens Romein was hij in Westerwolde afgezet, maar uit de classische acta van Rolde blijkt dit niet. Zo hij in Westerwolde heeft gestaan, komen Onstwedde, Sellingen,

²⁷ Zie het artikel over Hoisingius voor meer informatie over de familie Hoisingius.

²⁸ P.F. Reershemius, Ostfriesländisches Prediger-Denkmal (Aurich 1796) volgens <https://corpusroemeling.nl/download/CorpusRoemelingGroningenDrenthe.pdf>

Vlagtwedde en Vriescheloo alle in aanmerking (slechts Wedde niet). Hoewel hij in 1619 in Eelde wordt afgezet, is hij daar echter in augustus 1620 nog in dienst.

Hij drong zich daarop te Vierhuizen in, zegt Roemeling. Op 28 maart 1622 verklaren de Hoofdmannen dat een mandaat van Geert Lewe op Johannes Hoisingius om zich van de pastorie en de kansel te onthouden totdat hij een wettelijke vocatie heeft bekomen, effect zal sorteren. De synodale acta van 6 mei 1622 geven aan dat hij aan de classis wel enige attestaties, maar geen beroepsbrief aan de classis heeft getoond. Op 5 mei 1623 wordt gemeld dat hij op particuliere, doch niet wettige attestaties, zich hier heeft ingedrongen. De dienst aldaar zal hem worden verboden. Hij blijft hier echter dienst doen zoals 25 mei 1627 wordt meegedeeld. Gedeputeerde Staten gelasten hem op 12 november 1627 zich van de dienst te onthouden. Maar op 6 mei 1628 wordt hij uiteindelijk toch door de synode toegelaten, onder enkele voorwaarden, onder meer dat hij zich met de Drentse synode zal verzoenen. Van enkele voorwaarden werd hij in 1629 ontheven. Op 25 november 1634 wordt aan de classis bericht dat Johannes is overleden.

Godefridus Hoisingius

Godefridus Hoisingius²⁹, was de zoon van Johannes. Hij trouwde met Catharina Lolingius, geboren rond 1610 in Groningen, dochter van Johannes Lolingius, predikant te Noordbroek.³⁰ Op 25 september 1622 werd hij door de classis Middelstum, na vertoning van zijn beroepsbrief, toegelaten tot het examen. Op 7 oktober 1622 wordt hij, na dit examen, toegelaten als collega pastoris (van Wolfgang Agricola) in Bedum. Deze Agricola was een van de vertegenwoordigers van het gewest Groningen tijdens de synode van Dordrecht in 1618/19. Na diens overlijden volgde Godefridus hem op als eerste predikant. Hij stierf op 20 februari 1654 in Bedum.

Godefridus was de auteur van verschillende theologische werken. Zo schreef hij in 1620 *Theses de bonis operibus* en een jaar later *Disputatio Theologica Evangelio Christi en Assertiones Quaedam theologicae divina praedestinatione*. Ook schreef hij een gedicht voor Gerard Gansefoort, dominee in Westerwijtwerd en overleden op 3 juni 1653.

Johannes Hoisingius

Johannes Hoisingius, zoon van Godefridus Hoisingius en Catharina Lolingius³¹, werd als student theologie ingeschreven in Franeker op 28 oktober 1648. Van 1651 tot zijn dood op 22 december 1681 diende hij Bedum. Hij trouwde op 15 november 1654 in Bedum met Greetje Muntinghe, dochter van meester zilversmid, gezworene, vaandrig en hopman Lambert Muntinck en Annetien Fransens Folckers. Johannes werd, net als zijn vader, predikant.

Anna Hoisingius

Anna Hoisingius, geboren op 5 november 1656 in Bedum, overleden op 16 maart 1685 in Noordbroek. Zij trouwde op 14 april 1679 in Bedum met Hitzerus Themmen uit Termunten, overleden op 5 oktober 1720 in Groningen. Hij was predikant van 1679-1688 in Noordbroek en van 1688-1720 in Groningen. Hitzerus hertrouwde op 22 december 1686 in Noordbroek met Margaretha Eligunda Alstorpius, geboren op 1 maart 1653 in Deventer, overleden op 22 augustus 1702 in

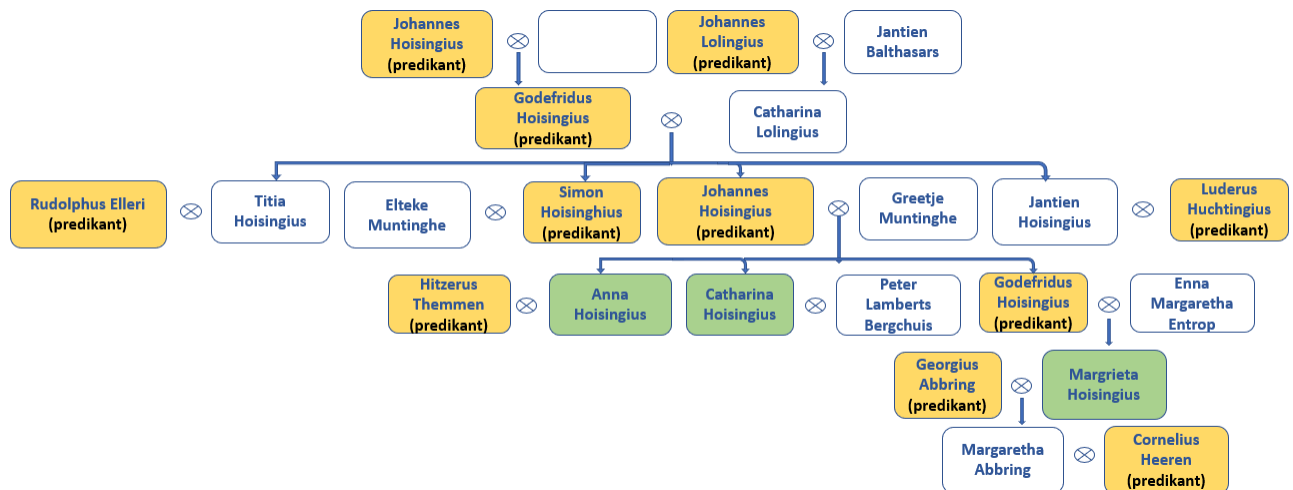
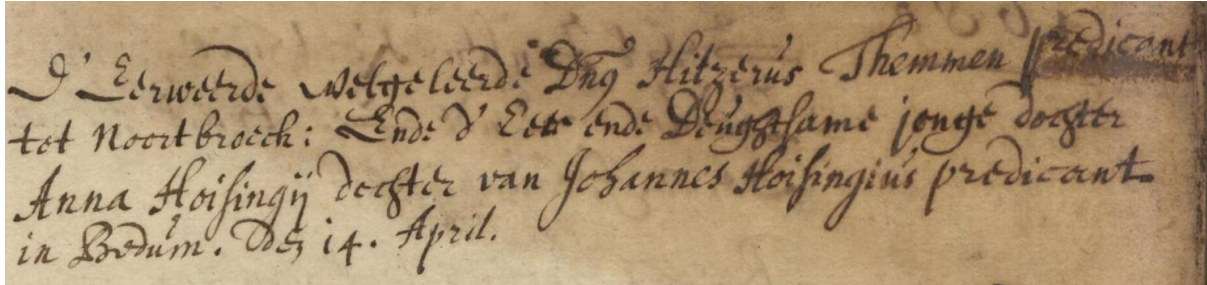
---

²⁹ Zijn wapen was een bloem met twee bladen aan steel op een terras waaruit een kikvors opspringt.

³⁰ <https://corpusroemeling.nl/download/CorpusRoemelingGroningenDrenthe.pdf>

³¹ Zijlstra geeft als moeder NN Verrutius: <https://www.mpaginae.nl/At/FrieseStudHi.htm>

Groningen, dochter van dominee Wilhelmus Alstorpius en Catharina Martini.³² Ook de vader van Wilhelmus, Winandus, geboren in Keulen en getrouwd met Margaretha Kottig, was predikant. Hij overleed op 5 november 1636 in Deventer.

Nazaten van Hebel Mees en Itia Themmen

Regnerus Tjaarda Mees

Regnerus Tjaarda Mees was een zoon van dominee Menso Alting Mees en Enna de Cock. Hij studeerde Romeins en hedendaags recht aan de Groninger Hogeschool en promoveerde in 1810. Hij vestigde zich vervolgens als advocaat en procureur in Appingedam, waar hij ook rechter-plaatsvervanger bij de arrondissementsrechtbank was.

In zijn politieke loopbaan was Mees lid van Provinciale Staten (1826-1850) en van 1827-1836 Gedeputeerde van Groningen. In 1840 en in 1848 was hij buitengewoon lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Als lid van de Dubbele Kamer voerde hij in 1848 het woord bij de algemene beschouwingen over de Grondwetsherziening. Hij stemde voor alle wetsvoorstellen tot Grondwetsherziening. In 1841 werd hij benoemd tot ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw.

³² <https://www.genealogieonline.nl/groningse-doopsgezinden/I21139.php>. De bron is Boerema, J.G., Bos, P. & en Laan, A. van der (2007). Rempko Sijpkens, hopman te Noordbroek, en zijn familie (ca. 1550-1750). In Gruninga : jaarboek voor genealogie, naam- en wapenkunde. - 52 (2007), p. 81-158

In zijn woonplaats Appingedam was Mees gemeenteraadslid, wethouder (1859-1863) en ten slotte van 1863 tot aan zijn overlijden in 1867 burgemeester.³³

Regnerus Tjaarda Mees.

Harmannus Mees

Ook zijn broer Harmannus, geboren op 4 maart 1795 in Leermens, overleden op 27 februari 1827 in Wildervank, was jurist en advocaat. Hij was getrouwd met jonkvrouw Johanna Josephina Wigboldina van Swinderen, geboren op 15 oktober 1793 in Noorddijk (Huis Zorgwijk), overleden op 27 februari 1867 in Hamburg, waar zij met haar tweede man, Jelle Bartelts de Jonge, naar toe verhuisde. Johanna was een dochter van Wycher Oncko van Swinderen en Catharina Mecheline van Coeverden, die op de Nijborg in Paterswolde woonden.

Zorgwijk is een buiten op loopafstand van de stad Groningen, tussen het Selwerderdiepje en Noorddijk.

³³ https://nl.wikipedia.org/wiki/Regnerus_Tjaarda_Mees

*De Nijborg of het Huis Paterswolde.*³⁴

Enna de Cock en Nicolaas van Lacum

Enna de Cock , geboren op 19 november 1769 in Garrelsweer, overleden op 11 april 1809, was in derde huwelijk (op 17 november 1796 in Spijk) getrouwd met Nicolaas van Lacum, dominee in Spijk. Met hem kreeg zij nog vijf kinderen, onder wie Johannes Theodorus van Lacum, geboren op 4 oktober 1797 in Spijk. Johannes trouwde op 27 september 1827 in Spijk met Cornelis de Wit. Johannes vertrok op 10 juni 1836 als fusilier met het schip *Macasser*³⁵ naar Nederlands-Indië, waar hij op 23 juni 1837 op het fort *Van de Capelle*³⁶ is overleden.

Enna de Cock.

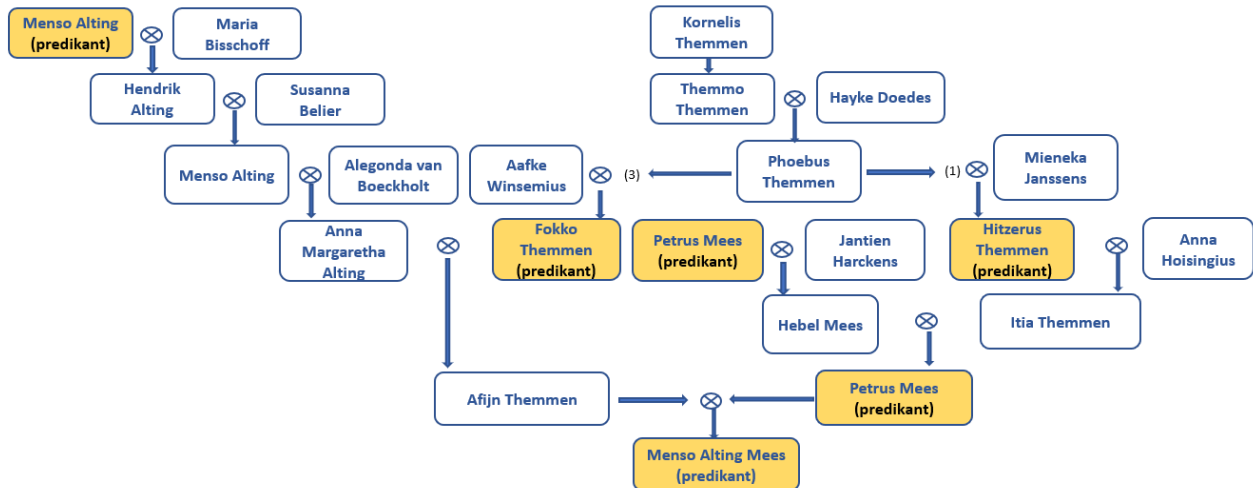
³⁴ <https://www.facebook.com/drentsarchief/posts/huis-te-paterswolde-nijborg-in-eelde-paterswolde-staan-en-stonden-meerdere-huize/475695647916059/>

³⁵ <https://www.marhisdata.nl/schip&id=8516>

³⁶ https://en.wikipedia.org/wiki/Fort_van_der_Capellen

Mees en Alting

Er is een familieband tussen Menso Alting Mees en de beroemde predikant Menso Alting.

Menso Alting

De oudste, ons bekende, Alting was Menso Alting, geboren in 1384 in Beilen en overleden in 1454.

Egbertus Alting

Zoon Egbertus Alting werd geboren rond 1430 in Gasteren. Hij trouwde met Lamme Bentinge.

Menso Alting

Menso Alting werd geboren in 1476 in Gasteren en overleed op 6 mei 1526. Hij trouwde (1) met Roelofje Dummeringhe en (2) op 5 september 1508 in Eelde met Margaretha Lueffoghe, geboren op 17 maart 1493, overleden op 8 juli 1569, dochter van Roelof Lueffoghe (geboren rond 1466, overleden op 18 februari 1523) en Hendrika ter Hansouwe (zij zou geboren zijn in 1472 in Eelde en overleden in 1571). Roelof Lueffoghe was een zoon van Egbert Lueffoghe, geboren rond 1420 en Johanna Brunsinghe.

Henrica hertrouwde met Evert Everts Asschendorp.

Menso Alting, was lid van de Staten van Drenthe en van 1518-1526 schulte van Eelde en van 1516-1520 ette voor Oostermoer. Hij zou ook raadsheer van Reinold van Gelder zijn geweest. In 1522 werd hij in gijzeling genomen door hertog Karel van Gelre. Kort na zijn vrijlating is hij op 49-jarige leeftijd overleden (6 mei 1526).³⁷

Ter Hansouwe

Over Hendrika te Hansouwe is niet meer bekend dan haar huwelijk met Roelof Lueffoghe, maar het ligt voor de hand te denken aan een relatie met het middeleeuwse steenhuis Ter Hansouwe dat in het beekdal van het Eelderdiep lag.

De eerste vermelding van het Huis ter Hansouwe dateert uit het begin van de 15e eeuw. Het was in het bezit van Herman ter Hansouwe, leenman van de bisschop van Utrecht. Zijn vader

³⁷ Zie voor een gedetailleerde genealogie

[https://www.arendarends.nl/Eelde%20Genealogie/Eelde/Alting%20\(1\).htm](https://www.arendarends.nl/Eelde%20Genealogie/Eelde/Alting%20(1).htm)

Johan ter Hansouwe was ridder en leenman van de kastelein van Coevorden. Herman en zijn zoon Otto waren nauw betrokken bij de stad Groningen. Otto was er meerdere malen burgemeester. Hij was getrouwd met Syerd Lewe. In Groningen woonden zij in het Hinckaertshuis. Zijn vrouw was de stichtster van het Mepschengasthuis. Na het kinderloos overlijden van Otto ter Hansouwe kwam het Huis ter Hansouwe via vererving in het bezit van leden van de familie Lewe.

Roelof (Rudolf) Alting

Roelof Alting was een zoon van Menso en Margaretha. Hij werd geboren op 22 februari 1513 in Gasteren en overleed op 16 juni 1589. Hij trouwde in 1540 met Immetje (Emika) Schierbeek, geboren in 1522 in Sleen, overleden in 1580, dochter van Hendrik Schierbeek en Roelofje Roegaet. Roelof (Rudolph) was schulte van Eelde. In 1584 vlucht hij met zijn gezin naar de stad Groningen, om veilig te zijn voor de oorlogshandelingen op het platteland gedurende de 80-jarige oorlog. Van 1584-1589 is hij gezworene voor Groningen.

Zij kregen negen kinderen, onder wie een Johan, getrouwd met Hemma de Mepsche en Everardus die pensionaris van Oost-Friesland was.

Menso Alting

Menso Alting, zoon van Roelof en Immetje, werd geboren op 9 november 1541 in het Drentse Eelde en overleed op 7 oktober 1612 in Emden. Hij trouwde op 13 juni 1571 in het Duitse Dirmstein met Maria Bisschoff, geboren op 9 april 1550, overleden op 24 september 1613, dochter van Hendrik Bisschoff en Waeltje van der Burgh. Zij kregen twaalf kinderen.

Kort na het overlijden van Menso Alting schreef Ubbo Emmius (1547-1625), eerste rector van de Groningse Academie, een levensbeschrijving van Menso Alting in het Latijn, die in 1982 in het Duits is vertaald en gepubliceerd door Erich von Reeken.

Menso Alting schrijft zelf dat hij is geboren in Eelde, Drenthe, op 9 november 1541, de woensdag voor het Martinifeest, ongeveer 11 uur 's ochtends. Hij studeerde vervolgens in Groningen, Munster, Hamm en Keulen. In 1565 verlaat hij Keulen en komt begin oktober aan in de Palts. In Heidelberg mag hij op 3 mei 1566 zijn eerste kerkdienst houden. Vervolgens: *"Na ontvangst van mijn getuigschrift, keerde ik naar mijn Vaderland terug, waar destijds de hoop bestond, het Evangelie te kunnen verbreiden. Op 1 juli 1567 verliet ik mijn Vaderland voor de tirannie van ALVA en keerde terug naar de Palts."*

Vervolgens wordt hij begin september 1567 beroepen in Leidsheim, op 1 september 1570 beroepen als inspecteur van de kerken in Dirmstein en op 1 oktober 1573 beroepen naar Heidelberg. Eind mei 1575 ziet hij kans naar zijn vaderland te reizen om zijn ouders en andere vrienden te bezoeken. Kort na zijn terugkeer in Heidelberg wordt hij beroepen naar Emden, waar hij op 17 oktober met zijn gezin aankomt na een vermoeiende reis.

Hendrik Alting

Hendrik Alting, zoon van Menso en Maria, werd op 17 februari 1583 in Emden geboren en overleed op 25 augustus 1644 in Groningen. Hij trouwde op 11 januari 1614 in Heidelberg met Susanna Belier, overleden op 15 oktober 1642, dochter van de koopman Charles Belier en Françoise Saureau, een Vlaamse emigrante. Charles was ook burgemeester van Heidelberg. Hendrik was in 1605 mentor van de graven Willem van Nassau, Koenraad Lodewijk van Solms en Philipp Ernst von Isenburg. Hij was

ook leermeester van de keurvorst Frederik die in 1612 trouwde met Elisabeth, dochter van koning Jacobus I van Engeland. Hij werd hoogleraar theologie in Heidelberg en was ook afgevaardigde naar de synode van Dordrecht in 1618/19. Tot slot werd hij ook nog hoogleraar in Groningen.

Menso Alting

Menso Alting zoon van Hendrik en Susanna, werd geboren op 14 januari 1617 in Heidelberg en overleed in 1678. Hij trouwde (1) op 10 juli 1643 met Margaretha Emmen, overleden op 23 december 1650 in Deventer, (2) op 27 maart 1655 in Amsterdam met Anna van Liesbergen, overleden op 6 maart 1656 in Groningen en (3) op 19 december 1660 met Alegonda (Aeltje) van Boeckholt, dochter van Thomas van Boeckholt en Alagonda Eyssinge. Menso studeerde rechten in Leiden waar hij ook promoveerde. Hij was hoogleraar in Deventer en syndicus en raadsheer in Groningen.

Anna Margaretha Alting

Anna Margaretha Alting, dochter van Menso en Alegonda, werd geboren op 2 december 1668 in Groningen en overleed op 18 januari 1759 in Oude Pekela. Zij trouwde op 6 maart 1701 met dominee Fokko Themmen, gedoopt op 8 september 1672 in Termunten, overleden op 13 december 1756 in Westerlee, zoon van Phoebus Themmen en Aafke Winsemius.³⁸

Afijn Themmen

Afijn Themmen, dochter van Anna en Fokko, werd geboren op 30 maart 1705 in Westerlee en overleed op 5 augustus 1776 in Oude Pekela. Zij trouwde met dominee Petrus Mees, geboren op 13 mei 1707 in Nieuw-Scheemda, overleden op 8 juli 1785 in Oude Pekela.

Menso Alting Mees

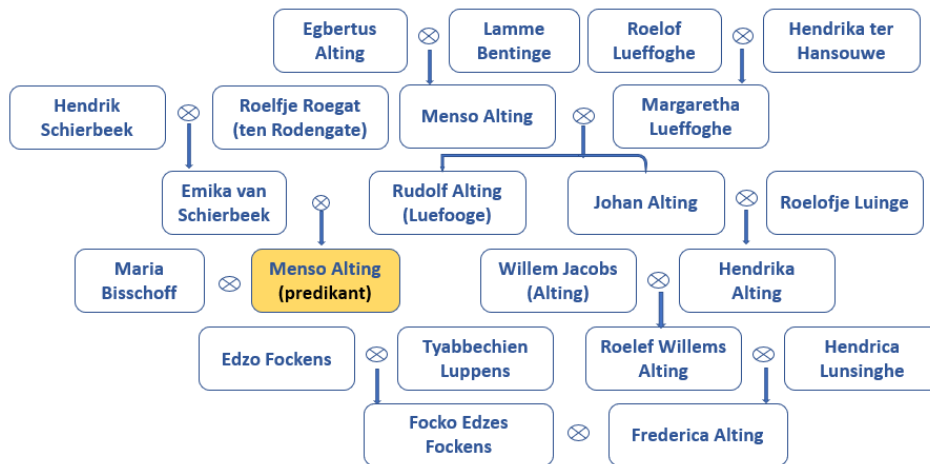
Menso Alting Mees, zoon van Afijn en Petrus, werd geboren op 10 november 1744 in Oude Pekela en overleed op 2 november 1795 in Leermens. Hij trouwde (1) op 3 augustus 1768 in Woltersum met Ella Catharina van Bolhuis, geboren op 13 januari 1747 in Groningen, overleden op 27 mei 1769 in Woltersum, dochter van Michiel van Bolhuis en Alegonda Beckering, (2) op 4 maart 1779 in Leermens met Fenna van Eerde, geboren op 19 december 1758 in Ten Boer, overleden op 20 november 1780 in Leermens, dochter van Egbert van Eerde en Ellechijn Stheeman en (3) op 12 oktober 1785 in Nieuwe Pekela met Enna de Cock, geboren op 7 november 1769 in Leermens, begraven op 4 april 1809 in Spijk, dochter van Regneris Tjaarda de Cock en Hermanna Margaretha de Cock. Enna hertrouwde op 17 november met dominee Nicolaas van Lacum. Menso was predikant in Woltersum en Leermens.

Alting en Fockens

Via een neef van mijn voorouder Focktyen Fockens is er ook een link tussen de familie Alting en de familie Fockens.

---

³⁸ Zie het artikel over de familie Themmen.

Focko Fockens, zoon van Edzo Fockens, de broer van Focktyen Fockens, trouwde met Frederica Alting.³⁹ De grootmoeder van Frederica, Hendrika Alting, was een nicht van dominee Menso Alting.

Willem Jacobs Alting

Willem Jacobs Alting, de vader van Roelef, was mogelijk afkomstig uit het Drentse Exloo. Hij werd geboren als Willem Jacobs, dus zonder de toevoeging Alting, die voegde hij toe aan zijn naam na zijn huwelijk met Hinderkien (Hendrika) Alting, geboren op 14 augustus 1551 in Eelde, dochter van de schulte van Eelde Johan Alting.

Zijn schoonvader was in 1582 overleden en als schulte opgevolgd door diens broer Rudolf Alting. Deze was na zijn overlijden opgevolgd door Herman van Pietershagen en vervolgens door Herman Wessel. Toen deze laatste koos voor een militaire loopbaan werd Willem Jacobs, die inmiddels de naam van zijn vrouw Alting had aangenomen, in 1604 benoemd tot schulte van Eelde. Hij werd omstreeks 1616 opgevolgd door zijn zoon Johan als schulte van Eelde.⁴⁰

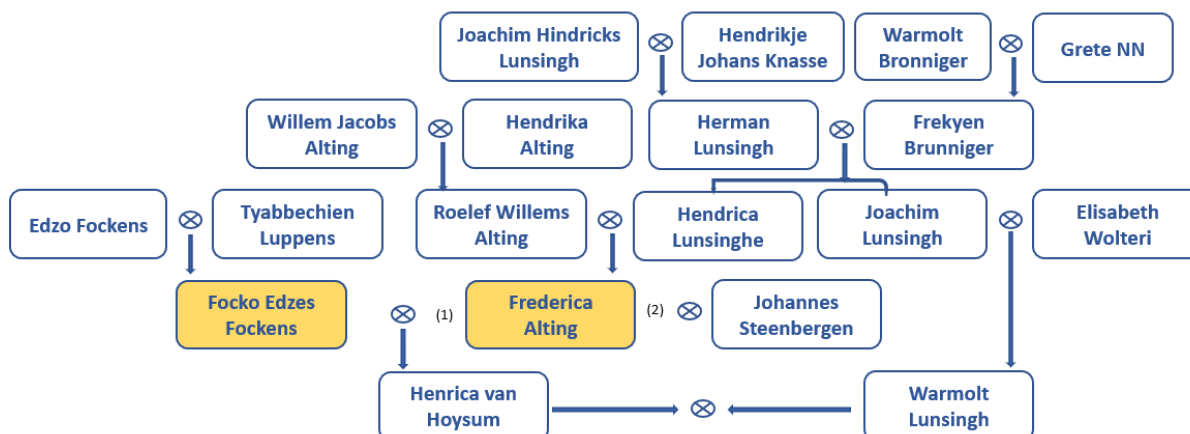
Willem stierf in 1618 in Eelde.

De beroemde dominee Menso Alting, getrouwd met Maria Bisschoff, was een neef van Hendrika.⁴¹

³⁹ Zie ook het artikel over de families Fockens en het artikel over Westerveelde.

⁴⁰ [https://www.wikiwand.com/nl/Willem_Alting_\(schulte\)](https://www.wikiwand.com/nl/Willem_Alting_(schulte))

⁴¹ [https://www.arendarends.nl/Eelde%20Genealogie/Eelde/Alting%20\(1\).htm#llc](https://www.arendarends.nl/Eelde%20Genealogie/Eelde/Alting%20(1).htm#llc)

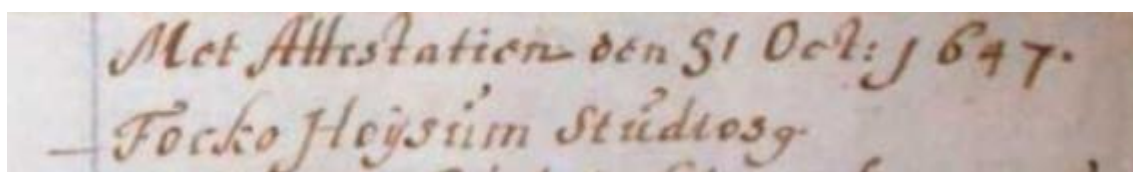
Roelef Willems Alting

Roelef Willems Alting, geboren rond 1600 en overleden rond 1675, trouwde met Hendrica Lunsinghe, geboren rond 1605 en overleden in 1652, dochter van Herman Joachim Lunsinghe en Frekyen Warmolts Brunniger. Roelef Alting, was tussen 1645 en 1661 Ette voor het Noorderveld. In het Grondschattingregister van 1654 wordt Roelof Altinge vermeld met een vol erf ongeveer halverwege Heer de Mepsche (Huis te Eelde) en de predikant.

Frederica Alting

Frederica Alting, geboren rond 1628 en overleden op 6 september 1708 op 'Westervelde' in Norg, trouwde op 18 december 1653 in Warffum met Focko Edzes Fockens, geboren op 22 januari 1629 in Warffum (gedoopt als Focko Ulpherts) en overleden op 10 juli 1661. Hij werd begraven in de Martinikerk in Groningen. Hij was de zoon van Edzo Fockens, broer van Focktyen Fockens, een van mijn stamovergrootmoeders.

Focko Hoysum studeerde in Franeker, waar hij op 31 oktober 1647 als lidmaat van de hervormde gemeente werd ingeschreven.

Hoewel ik hiervoor geen bewijs heb gevonden, lijkt het voor de hand te liggen dat Frederika op enig moment na de dood van haar tweede man, bij haar dochter, Henrica, en schoonzoon Warmolt Lunsingh, die het Huis te Westervelde erfde, introk.

Warmolt heeft het huis, zowel als de omgeving laten verfraaien. Warmolt was een neef van Henrica's moeder, Frederica Alting. De moeder van Frederica was Hendrica Lunsingh, de broer van Joachim Lunsingh, vader van Warmolt (zie bovenstaand schema).

Frederica hield van deftigheid en praal. Zo liet zij in 1656/1657 door de Groninger goudsmid Jan Mettingh een zilveren schaal vervaardigen, waarin het wapen der Alting's gehalveerd met dat der Lunsinghs gegraveerd was.⁴²

Focko bezat o.m. een plaats te Rasquert (aangekocht begin 1651 waarvoor hij f 2.900 had geleend) en de helft in enig land (de andere helft bezat Phillipus van Hoysum, zijn broer). Hij was een 'tamelijk loslevend heer die ...er niet tegen opzag schulden te maken'.⁴³ Hij leende vele malen geld, dikwijls zonder medeweten van zijn vrouw, o.m. f 2.200 van zijn broer Luwert, op 11 mei 1659 f 1.800 en later f 2.800 van zijn zwager Eco Swalve en zijn zuster Fockien Fockens, f 700 van zijn zwager Aegidius Cools, en f 2.975 van zijn zuster Eppien Fockens, totaal dus f 13.375.

Focko was van 1655-1661 secretaris van de Rekenkamer van Stad en Lande.

Dat dit echtpaar in goeden doen was moge o.a. blijken uit het feit dat zij in 1656/1657 door de Groninger goudsmid Jan Mettingh een zilveren schaal lieten vervaardigen, waarop hun wapen.

Focko en Frederika hadden in ieder geval twee kinderen:

- Tjabbechien/Tjabbetien (Ulferts) van Hoysum, gedoopt op 4 maart 1655 in Groningen.
- Henrica van Hoysum, geboren op 19 september 1656 in Groningen, gedoopt op 21 september 1656, overleden op 24 juni 1724 op 'Westervelde'. Zij trouwde op 5 augustus 1675 in Groningen met Warmolt Lunsingh, geboren op 16 februari 1651, overleden op 11 of 12 november 1708 in Zwolle, zoon van Joachim Lunsingh en Elisabeth Wolteri. Warmolt was (op 27 februari 1672) luitenant in de compagnie Hoedt. Hij was op 5 november 1672 landdagcomparant in Drenthe, rentmeester van Dickninge en op 3 maart 1696 gedeputeerde van Drenthe.

Frederika trouwde (2) op 23 december 1665 (registratie) in Groningen met de medicus Johannes Steenberg, die eerder (op 1 oktober 1656 in Groningen) getrouwd was met Johanna Boelens, met wie hij een zoon, Jan, en een dochter, Catrina, kreeg.⁴⁴

Henrica Fockens (van Hoysum) en Warmolt Lunsingh

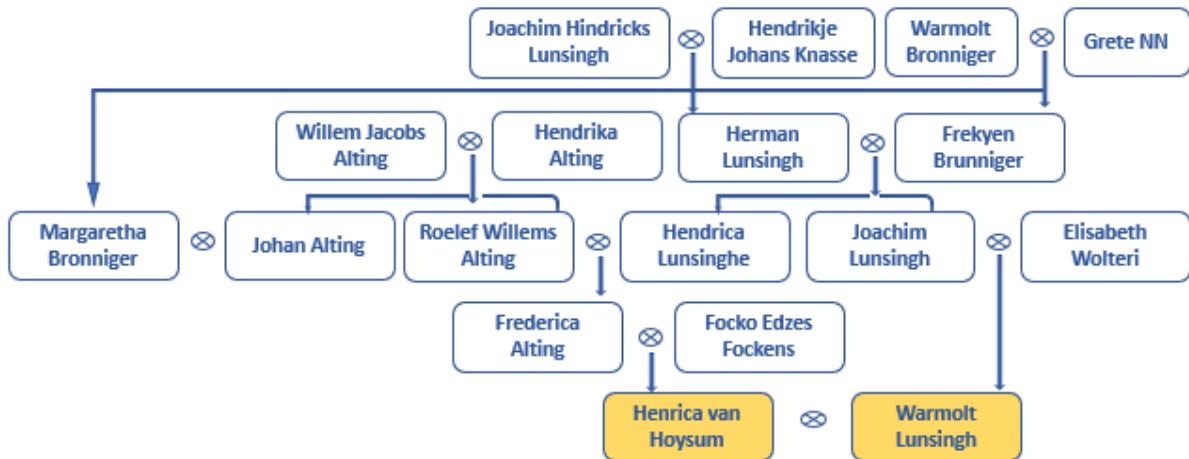
---

⁴² J.H.C. Deelken. Eenige merkwaardige familie-portretten. In Nieuwe Drentsche volksalmanak; historisch jaarboek voor Drenthe, 1922.

⁴³ J.H.C. Deelken. Eenige merkwaardige familie-portretten. In Nieuwe Drentsche volksalmanak; historisch jaarboek voor Drenthe, 1922.

⁴⁴ Meer informatie over de voorouders van Frederika:

<https://www.arendarends.nl/Eelde%20Genealogie/Eelde/Alting.htm>

Henrica Fockens werd ook wel Henrica van Hoysum genoemd, naar de boerderij in Warffum waar zij werd geboren.⁴⁵ Zij trouwde met Warmolt Lunsingh, geboren in 1651, overleden in 1708 in Zwolle. Warmolt was eerst militair (luitenant) en vervolgens rentmeester van Dickninge, gedeputeerde van Drenthe en ette voor het dingspel Noordenveld.

Warmolt Lunsingh en Henrica van Hoysum.

Tonckensbank

In de kerk van Norg, de Sint-Margaretakerk, staat, tegenover de kansel, tegen de noordwand van het schip, de laat 17e eeuwse, deels overhuifde, Tonckensbank. De overhuiving rust op drie gecanneleerde, Korinthische zuiltjes waarvan de voet met snijwerk is versierd. Henrica van Hoysum en Warmolt Lunsingh hebben in 1724 deze bank laten maken voor de kerk van Norg,

⁴⁵ Zie het artikel over de familie Fockens op deze website.

en wel door ene Beerent Koors, voor de prijs van 75 caroliegulden. In 1837 en 1852 verkochten de familie Lunsingh en Wieland hun aandeel in deze bank aan Johannes Tonckens, waardoor deze alleen-eigenaar werd van het kerkgestoelte.

